

אספרה שמך לאחי

♦ כ"ט תשרי תשפ"ד ♦

♦ לימוד ספר בראשית ♦

ברוך הוא לאבי לשבעים שנה ולמדני ספר זה, ואני יודע בטוב לקרות, פתח לו מן בראשית וקרא עד ויכלו. אמר לו אתה יודע לפרשו, א"ל כן. מיד נתן הקדוש ברוך הוא בו דעה חכמה ותבונה ופירש לו הכל, כששמע המלך גבורתו של הקדוש ברוך הוא, מיד התחזק מחליו ועמד ממטתו וישב במקומו, עד שפירש לו הכל, והמלך נרפא לגמרי, אמר לו המלך רפואה באה לי על ידך, תוכל לבקש ממני מה שתחפוץ ואתן לך, אמר לו התינוק איני מבקש ממך מאומה, אלא תחזירני לאבי ולאמי. מיד צוה המלך להוליכו לבית גנזיו, ונתן לו כסף וזהב ומרגליות והשיבו לאביו ולאמו, כשראוהו אביו ואמו נתנו שבח והודיה להקב"ה, ובאותה שעה שמחו שמחה רבה. מכאן אמרו חכמים ומה זה שלא למד אלא ספר בראשית, היה לו שכר כל כך, המלמד לבנו תורה או משנה על אחת כמה וכמה, ומה זה שלא כיבד אביו אלא זמן קצר נתן לו הקדוש ברוך הוא כבוד זה, המכבד אביו ואמו יום ולילה על אחת כמה וכמה שישלם לו הקדוש ברוך הוא שכר טוב בעוה"ז ובעוה"ב.

מעשה 'בחסידי אחד זקן בן שבעים שנה שלא היה לו בן והיה לו ממון הרבה, ובכל יום ויום היה הולך לבית הכנסת, וכשהיו הנערים יוצאים מבית רבן היה מחבק ומנשקו, והיה אומר להם; אמרו לי פסוקיכם, מה שלמדתם, וכל אחד ואחד אמר לו פסוק אחד שלו, והיה בוכה ואומר לחביריו, אשריכם שזכיתם לבנים שעוסקים בתורה, והיה אומר אוי לי שלא זכיתם לבן, וכל נכסי ינחלו אחרים.

מה עשה אותו חסיד, עמד ופיזר נכסיו לתלמידי חכמים, ואמר; הלוואי ויהיה לי חלק לעוה"ב עמהם, כשראה הקב"ה את מעשיו ושמע את תפילתו נתגלגלו רחמיו עליו, ונתן לו בן שנולד לו לשבעים שנה. וכמובן ששמח מאוד והודה לה' וכשגדל קצת והיה בן חמש שנים, היה מרכיבו על כתפו ומוליכו לביהמ"ד, ושאל את רבו איזה ספר יתחיל בני ללמוד, אמר לו; בספר ויקרא, אמר לו האב הזקן; לא יתחיל אלא בספר בראשית שהוא שבח להקב"ה, מיד פתח ספר בראשית, והיה

מלמדו יום יום, ואביו מרכיבו ומביאו עד ביהמ"ד, יום אחד אמר הבן לאביו עד מתי אתה מרכיב אותי על כתפך, הניחני לילך, אני יודע הדרך ואלך בעצמי, הסכים האב והניחו ללכת בעצמו. אך שוד ושובר, כיון שהלך פגע בו שליח של מלך, כיון שראה אותו שהוא יפה הרבה לקחו והוליכו לביתו, וכשבא אביו לעת ערב לביתו ראה שלא שב בנו, הלך אצל רבו א"ל בני ששלחתי אצלך היכן הוא, א"ל איני יודע שלא בא היום ללמוד. כששמע אביו כך צעק ובכה, והיה הולך בפרשת דרכים ושואל; ראיתם את בני? כך וכך היה לו סימן, אמרו לו; לא ראינו אותו, והיה אביו ואמו צועקים ובוכים ומתפלשין בעפר עד שעלתה בכייתם למרום.

באותה שעה נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא והביא חולי על המלך, ואמר לעבדיו הביאו לי ספר רפואות וכן עשו, והקב"ה הפכו לספר בראשית, פתחו אותו ועבדיו ולא היו יכולין לקרות בו. אמרו לו עבדיו נראה לנו שהספר הזה ספר יהודים הוא זה, ואכן חיפשו יהודים לקרוא בו אבל לא מצאו, אמר השליח למלך כשהלכתי בכפר של יהודי גנבתי משם תינוק אולי הוא יודע לקרות בו, אמר המלך לך והביאו לי, הלך והביאו לפניו, אמר המלך לתינוק בני אם יודע אתה לקרות בזה הספר אשריך ואשרינו, כיון שראה התינוק הספר צעק ובכה ונפל מלא קומתו ארצה, אמה המלך כמדומה לי שאתה ירא ממני אמר לו איני ירא ממך, אלא שאני יחיד לאמי ונתנני הקדוש

♦ לפני שנברא העולם ♦

טרם בריאת העולם לא היה נמצא רק הקב"ה בכבודו בעצמו, אחד היה לבדו, ולא אחר עמו. לא היה שמים ולא ארץ, לא מלאכים ולא שרפים, לא שרים ולא מלכים, לא רוחות ולא מזיקים, לא ימים ולא נהרות, לא אילנות ולא נטיעות, לא בהמות ולא חיות ולא עופות, רק ה' יתברך בלבד מתענג ושמו בתורה אשר אצלו אמון.

♦ אני מאמין - בריאת העולם ♦

האמונה בבריאת העולם היא יסוד התורה, והיא אחד משלש עשרה עיקרים שנדפס בסידורים לאמרו אחר התפילה כל יום - אני מאמין באמונה שלמה. שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים. והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל הפעשים, ומסופר על צדיקים שהיו משננים לאמרו כמה וכמה פעמים ביום, וכדי להבין את הצורך בכך לחזור ולשון דברים

ארבע יסודות

ה' ברא ביום הראשון ארבעה גופים⁷ שהם אש ורוח ומים ועפר, והם יסודות כל הנבראים למטה מן הרקיע, וכל שיהיה מאדם ומבהמה ועוף ורמש ודג וצומח ומתכת, ואבנים טובות ומרגליות, ושאר אבני בנין והרים וגושי עפר, הכל גולמן מחובר מארבעה יסודות הללו. ה' יתברך קבע שכל המחובר מארבעה יסודות אלו הוא נפרד בסוף, יש שהוא נפרד לאחר ימים אחדים, ויש שהוא נפרד לאחר שנים רבות, וכל שנתחבר מהם אי אפשר שלא יפרד להן, אפילו הזהב והאודם אי אפשר שלא יפסד ויחזור ליסודותיו, וישוב מקצתו לאש, ומקצתו למים, ומקצתו לרוח, ומקצתו לארץ.

♦ רק הבורא יש מאין, יכול לעשות אין מיש ♦

כמו שאין בכוחו של אדם לעשות יש מאין, כמו כן אין בכוחו לעשות, אין מיש, כלומר להחזיר דבר הנברא לאין המוחלט, אלא כמו ששובר שולחן, הוא רק מפריד חלקים, כמו כן כששורף עץ, הריהו רק מפריד את ההרכבה של הארבעה יסודות, או משנה אותם, שיסוד המים שהיה בו נתאדה ונכנס לאויר, והעפר נפרד ונבדל לעצמו וזהו האפר שנשאר.

♦ סודות הבריאה ♦

אין יצור אנוש יכול להשיג את סודות הבריאה, וכמו שירמיהו הנביא נותן לנו דוגמא ומשל בנבואתו, כמו שבלתי אפשרי לבן אדם למדוד את גובה השמים, ולחקור את יסודות הארץ; אם⁸ ימדדו שמים מלמעלה ויחקרו מוסדי ארץ למטה, כך לא יתכן שה' חלילה ימאס בזרע ישראל, כלומר; על אף כל העבירות שעשו, גם אני אֶמָאֵס בְּכֹל זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ, נְאֻם יְהוָה. כי אהבת ה' יתברך אלינו היא גם כן ללא תכלית וגבול, ולא יתכן שתתבטל האהבה על ידי עברות שיש להם גבול.

פשוטים הידועים מכבר, יובן במשל לאדם הנמצא בקוטב הדרומי של כדור הארץ ובידו חבית מים לשתייה שהוציאה מחבילתו המחוממת, אבל הכפור במקום הוא חמישים מעלות מתחת לאפס, הרי אם לא יערבל את מי השתייה ללא הפסקה, הרי בזמן קצר עלולים המים לקפוא ולא יהיה לו מים לשתייה, כך הדבר בנוגע לאמונה, הרי אנו חיים באנטרטיקה רוחנית, בעולם של קיפאון באמונה, ואין ברירה אלא לבחוש שוב ושוב, לדבר ולשנן ביסודות² האמונה.

♦ בריאת העולם ♦

כשרצה³ הקב"ה לברוא את העולם באו כל האותיות לפניו. כל אחד ואחד למפרע, היינו שמקודם נכנס אות תי"ו, ואח"כ אות שין, וכן הלאה וכל אחת ביקשה שבה יברא העולם, וקבלו תשובה שלילית מטעמים שונים, עד שנכנסה אות בי"ת אמרה לפני הקב"ה נוח לפניך לברוא בי העולם, שבי מברכים אותך למעלה ולמטה שבית היא ברכ"ה אמר לה הקב"ה; ודאי בך אברא העולם ואת תהיי ההתחלה לברוא העולם ולפיכך כתוב בראשית ברא.

♦ והארץ היתה תהו ובהו ♦

כשברא הקב"ה את עולמו, ביום הראשון של ששת ימי בראשית, 'אותו יום היה יום שמחה לפני הקדוש ברוך הוא, כיום הראשון של חנוכת המשכן, ה' יתברך אמנם ברא את העולם בששה ימים, אבל עיקר הבריאה היה ביום הראשון, שבו יצר ה' יתברך את העולם יצירה שהיא "יש מאין" כלומר לא כמו הסנדלר שעושה נעל מעור קיים, ולא כמו הבנאי שבונה בנין מלבנים שהם כבר קיימים, אלא ה' ברא את העולם מכלום, פי הוא אָמַר וַיְהִי, ה' יתברך בְּמֵאֲמָרוֹ בלבד בָּרָא שְׁחָקִים. והריאה הזאת שהיא יש מאין, היה רק ביום הראשון, אבל בשאר הימים יצר ה' את הדברים מהבריאה הראשונה, בריאת החומר הראשון שהוא יש מאין, נקראת תהו, והצורה שהלביש השם יתברך על החומר שהם ארבע יסודות אש, מים, רוח, עפר, נקראת בהו.

2. מתוך מאמר של מרוה לצמא תשפ"ד

3. אותיות דר"ע, וזהו

4. מגילה י:

5. ידוע ומפורש בהרבה ספרים וכנ"ל, ועיין בשמים ראש בתחילת סידור אוצר התפילות. ושער היחוד והאמונה להתניא, פרדר"א פ"ג.

6. רמב"ן ורבינו בחיי

7. רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ד

8. ירמיה פרק לא

♦ בַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ ♦

בכל זאת ה' הגיד לנו את סדר הבריאה, וחובה עלינו ללמוד מעשה בראשית, כמו שכתוב; **כִּי שָׁאַל נָא לְיָמִים רְאִשִׁיִּים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנֶיךָ לְמֵן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים אֶדָם עַל הָאָרֶץ**, ויש דברים שאין לנו רשות להתבונן בהם, כמו שנאמר בספר בן סירא שהיה בנו של ירמיהו הנביא, [סירא¹⁰ בגימטריא ירמיהו]¹¹ **בְּמוֹפְלָא מִמֶּךָ אֵל תְּדַרּוּשׁ וּבְמִכּוּסָה מִמֶּךָ אֵל תַּחְקוּר**, במה שהורשית התבונן אין לך עסק בנסתרות, ולכל הפחות יהיה לנו קצת ידיעה במה שאנו רשאים וצריכים להתבונן.

♦ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים - בְּרִיאַת הַזְּמַן ♦

מעשה¹² בתלמי המלך שכנס שבעים ושנים זקנים והכניסן בשבעים ושנים בתים ולא גילה להם על מה כינסן ונכנס אצל כל אחד ואחד ואמר להם; כתבו לי תורת משה רבכם! נתן הקדוש ברוך הוא בלב כל אחד ואחד עצה, והסכימו כולם לדעת אחת, וכתבו לו את התורה עם כמה וכמה שינויים, ואחד מהשינויים היה בפסוק הראשון, שכתבו; **אֱלֹקִים בָּרָא בְּרֵאשִׁית**, ופירוש הפסוק הוא שהדבר הראשון שה' ברא הוא בריאת הזמן, הזמן¹³ הוא ראשון לבריאה, כי התחלת הבריאה הוא מציאות הזמן, וקודם לזה לא היה זמן כלל, כמו שכתוב; **כִּי שָׁפֵת יָמִים עָשָׂה יְדוּד**, לא כתוב בששת ימים, אלא ששת ימים, עצם הזמן, הימים עשה ה'¹⁵ מתחילה לא היה הפרש והיכר בין עבר הווה ועתיד, זה הפירוש בראשית ברא אלקים, הקב"ה עשה שיהא ניכר בין ראשית לאחרית, והאמת שזה דבר שאין ביכולת האדם להבינו, כיון שאנו חיים במסגרת של זמן, ואין לנו חוש והשגה להשיג דבר שהוא למעלה מן הזמן, כמו שנאמר הן אֵל¹⁶ שִׁגִּיא וְלֹא יִדְעַ מִסְפַּר שָׁנָיו וְלֹא חֶקֶר, בכל זאת נביא כאן סיפור כדי להבין שאנו לא מבינים.

♦ מַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה ♦

גיסו של הבעש"ט הר"ר גרשון קיטובער שהה בעיר צפת, והתיידד עם רבה של העיר, חכם ספרדי, פעם אחת השיח רבי גרשון את מר לבו לפני הרב וסיפר לו כי כלתה אצלו הפרוטה ואין לו להוצאות שבת, הדבר היה ביום חורף ור' גרשון שסבל מקור נשאר אחרי התפילה בביהמ"ד ללמוד את שיעורו עטוף

9. דברים ד לב.

10. ליקוטי מהרי"ל אות ג'

11. חגיגה יג.

12. מגילה ט.

13. יערות דבש ב' דרוש יב

14. רבינו בחיי שמות כ"ג א'

15. ליקוטי שושנים להרה"ק ר' משה מסווראן פ' בראשית

16. איוב לו כ"ו בפ' המלב"ם

17. אבות ד' ג'

18. יומא כ"א

במלבוש עליון, התהלך אנה ואנה ושאף טבק להרחה, ברגע מסויים כאשר הוציא מטפחת מאחד הכיסים נגרר עמה ארנק כסף קטן ונפל לארץ, החכם הספרדי הבחין בארנק הגביהו מישמש בו ומצא כי יש בו חמש מטבעות, התפלא החכם על ידידו שהוציא מפיו דבר שקר באומרו כי אין לו פרוטה, בשעה שנראה לו שבתוך הארנק שהיה נעול, ונבצר היה ממנו לפתוח אותו, יש חמשה אדומים, הרב ניגש לרבי גרשון והוכיחו שהוא משקר, ואילו רבי גרשון עמד על שלו שדיבר אמת, הוויכוח בין השניים נמשך זה אמר כך וזה אמר כך, עד שגברו הקולות, הקהל התאסף, והתלהטו הלהבות, ורבי גרשון עמד על שלו כי המטבעות אינן כסף עובר לסוחר אלא הן כאלו הדומות לכלי כסף, בסופו של דבר פייס החכם את רבי גרשון.

הסיפור לא תם, באחד הימים קיבל רבי גרשון מכתב מגיסו הבעש"ט, בו מספר לו הבעש"ט שראה למעלה בשמים כי דנו אותו למיתה ר"ל, זאת מפני שהעז פניו נגד אב"ד, והבעש"ט הליץ בעדו שכוונתו היתה לטוב, על מכתבו של הבעש"ט השיב לו רבי גרשון שאכן הכל נכון, אבל הוא תמה מאוד, כיצד ראה שדנו אותו לפני שארע עצם המעשה, יען כי התאריך שהיה רשום במכתבו של הבעש"ט אליו, היה לפני שקרה הדבר עם הרב... והסיבה לכך כי בשמים הם למעלה מן הזמן.

♦ בְּרוּךְ הַמָּקוֹם, בְּרוּךְ הוּא - בְּרִיאַת הַמָּקוֹם ♦

יחד עם בריאת הזמן, ברא השם יתברך גם בריאת המקום, **וַיִּשְׂאֵן לָךְ אֶדָם שָׁאֵן לֹא שְׁעָה**, וְאֵין לָךְ דְּבַר שָׁאֵן לֹא מְקוֹם, כל דבר גשמי תופס מקום, אבל דבר רוחני אינו בגבול המקום, וגם דבר זה אינו בשכל האדם להבינו, אך בכל זאת נתן לנו ה' דוגמא בעולם הזה, בבית המקדש, כמו שאמרו חז"ל¹⁸ דבר זה מסורת בידינו מאבותינו מקום ארון אינו מן המדה, פירושו שהארון בקדש הקדשים לא תפס מקום, מדת הקדש קדשים היה עשר אמה מקיר לקיר, אם היינו מודדים מצד ימין עד הארון היה חמש אמות, וכן מצד שמאל עד הארון חמש אמה, והארון עצמו שארכו אמתים וחצי לא תפס מקום.

♦ אֵל-לֵ חַי בְּקִרְבָּנְכֶם ♦

כמו כן לפני כניסת בני ישראל לארץ, אסף יהושע בן נון את כולם שישים ריבוא, וצמצם אותם בין שני בדי הארון, ואמר

19 בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי אֶל-חַי בְּקִרְבְּכֶם וְהוֹרֵשׁ יוֹרֵשׁ מִפְּנֵיכֶם אֶת הַכְּנָעֲנִי וְגו', פירושו הדבר האנשים לא התקטנו, ובדי הארון לא התרחבו, ובכל זאת כל השישים רבו עמדו בתוך שני אמות, ובזה ראו כי א-ל חי בקרבם..

• עושה שלום •

כשברא 20 הקב"ה את עולמו עשה שלום בין העליונים לתחתונים, שהבריאה יהיה שווה, לכן ביום הראשון ברא מן העליונים ומן התחתונים שמים לעליונים, וארץ לתחתונים, בשני ברא מן העליונים, יהי רקיע. בשלישי ברא מן התחתונים, יקוו המים, תדשא הארץ. ברביעי מן העליונים, יהי מאורות ברקיע השמים. בחמישי ברא מן התחתונים, ישרצו המים. בששי בא לבראות אדם; אמר: אם אני בורא אותו מן העליונים, הרי העליונים יהיו יותר מן התחתונים בבריאה, אם אני בורא אותו מן התחתונים, הרי התחתונים רבים על העליונים בריאה אחת. מה עשה? ברא מן העליונים ומן התחתונים כמו שכתוב, וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה מן התחתונים ויפח באפיו נשמת חיים מן העליונים.

• יום ראשון •

ביום הראשון 21 ברא ה' עשרה דברים, ובתוכם שמים וארץ, השמים נקראו על שם מרכיבי שהם אש ומים שגם הם נבראו ביום הראשון, שערבן הקב"ה זה בזה ועשה מהם שמים. והארץ מורכבת מארבע יסודות אש רוח מים עפר. (יש להדגיש לילדים הטועים בפסוק "מרחפת על פני המים". ולפרש להם שגם המים נבראו ביום הראשון).

"ויאמר אלוקים יהי אור, ויהי אור". האור שברא הקדוש ברוך הוא ביום ראשון, היה אור גדול מאוד שנקרא "אור שבעת הימים" ובלשונו "אור הגנוז". 22 והאור שלנו שאנו מקבלים מהשמש, אינו אלא ניצוץ מהאור ההוא, ולכן נקראו מאור או

19. יהושע ג

20. רבה פ"ב ח'. ויקרא ט' ט'

21. חגיגה י"ב. עיין אור החיים שהקשה למה לא הזכיר הכתוב בריאת מים ואש ועפר ורוח

22. ז"ל התנחומא בעלותך; ומהיכן הן מאירין. מן זקוקי אור של מעלן הן חוטפין, ובבר"ר י"ז ז' נובלות אורה של מעלה גלגל חמה.

23. בתנחומא בעלותך כתוב שהוא אחד ממאה. וברש"י פסחים סח. נראה שהאור הוא כפול על האור שלנו שלש מאות ארבעים ושלוש פעמים.

24. חגיגה שם

25. שוחר טוב צ"ב

26. הרוקח בהלכות חנוכה, ובני יששכר חדשי כסלו טבת מאמר ב' אות ח'

27. עיין בעל הטורים שכתב את האור בגימטריא בתורה, ועיין דגל מחנה אפרים, ובשבחי הבעש"ט דכל מי שזוכה למצוא בתורה אור הגנוז, מסתכל בו מסוף העולם ועד סופו, ומביא כמה מעשיות ע"ז שהבעש"ט ראה בספר הזהר דברים נפלאים בעולם.

28. מדרש פנחס אות א'

29. רבה ג' ו'

30. פסחים ב' ע"א.

31. בראשי רבה פרשה ד' ד'

32. רבנו בחיי ויקרא ב' י"ג

33. זוה"ק

מאורות כי אינו אלא 23 אחד ממאה שנלקח מאור ההוא. 24 והאור הגנוז הוא אור רוחני שאדם צופה ומביט בו מסוף העולם ועד סופו. וכיון שהתבונן הקדוש ברוך הוא בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים ואינם ראויים להשתמש בה, עמד וגנוז לצדיקים לעתיד לבא, ובערב שבת כאשר חטא אדם הראשון היה צריך להגנוז, אך הקב"ה המתין למוצאי שבת. ובששת ימי בראשית, שימשו גם האור וגם חושך, 25 ולכן כתוב בכל יום ויהי ערב ויהי בוקר, אבל בשבת היה כולו אור, ולכן לא נאמר בו ויהי ערב ויהי בוקר. ושמשה אותה האורה שלשים ושש שעות רצופים, שתים עשרה בערב שבת, ושתים עשרה בליל שבת, ושתים עשרה ביום שבת. וכנגד אותה האור שנשתמש בו אדם הראשון אנו מדליקים בחנוכה 26 שלשים וששה נרות, מפני שבכל שנה מתגלה האור ההוא. 27 והיכן נגנוז האור ההוא? בתורה! 28 ולכן יש שלושים ושש מסכתות בש"ס.

היו 29 האור והחושך מדיינים ומריבים זה עם זה, האור אומר אני אשמש ביום, והחושך אומר אני אשמש ביום, עד שה' קרא 30 לאור, כמלך שקורא לעבדו שיבא לפניו, וצוהו לשמש ביום. ולחושך צוה לשמש בלילה.

• יום שני •

ביום השני אמר ה' יהי רקיע בתוך המים, כלומר הרקיע יהיה באמצע המים, 31 נטל הקב"ה כל המים וחלקם לשנים, חציים נתן ברקיע, וחציו השני באוקיינוס. ובשעה 32 שחלק הקב"ה את המים, התחילו מים התחתונים לבכות, ואמרו; אוי לנו שלא זכינו לעלות למעלה, להיות קרובים ליוצרנו, מה עשו, העיזו פניהם ובקעו תהומות, ורצו לעלות, עד שגער בהן הקב"ה, אבל אמר להם, היות ועשיתם כן לכבודי, אין רשות למים העליונים לומר שירה לפני, עד שיקחו רשות ממים התחתונים. והקב"ה פייס את המים התחתונים ע"י שנתן לבני ישראל מצוות נסוך המים בחג הסוכות, שבכל השנה יש רק ניסוך היין ובסוכות מנסכים על המזבח גם מים, אך המים לא נתפייסו בזה, 33 כיון שזה רק פעם אחת בשנה, ולכן נתן לבני ישראל עוד מצוה שזה שייך בכל יום, שבכל הקרבנות יניחו מלח, והמלח נעשה מהמים,

וע"י מצוה זו נתפייסו, וכמו שכתוב על כל קרבנך תקריב מלח, וע"י מצוה זו מתקרבים המים להקב"ה.

♦ יום שלישי ♦

ביום שלישי³⁴ היתה כל הארץ עדיין חלקה כבקעה, ללא הרים וגבעות, והיו המים מכסים על פני הארץ, וכשיצא הדבר מפי ה'; יקוו המים, עלו מקצות הארץ, הרים וגבעות, ונתפזרו על פני כל הארץ ונעשים עמקים עמקים, ועלה תוכו של ארץ ונתגלגלו המים ונקוו המים לעמקים, אך מיד נתגאו המים ועלו לכסות את הארץ כבתחילה, עד שגער בהם הקב"ה וכנסם לתוך הים, ועשה חול גדר לים, וכשהן עולים ורואין את החול לפניהם חוזרין לאחוריהן, שנאמר; האותי לא תיראו נאם ה' אם מפני לא תחילו אשר שמתי חול גבול לים, חק עולם ולא יעברנהו ויתגעשו ולא יוכלו והמו גליו ולא יעברנהו:

טרם נקוו המים נבראו תהומות, ואלו הן תהומות אלו שמתחת לארץ, שהארץ על פני המים הוא מרוקעת כאניה שהיא צפה על פני המים, שנאמר; לרקע הארץ על המים פי לעולם חסד: ופתח ה' פתח בגן עדן והוציא ממנה נטעים על פני כל הארץ כל מין עץ אילן עושה פרי למינו וכל מין עשב ודשא נטע מהן, שני אשר זרעו בו על הארץ, וערך הקב"ה השולחן לבריות טרם נבראו, שני תערוך לפני שלחן וכו'.

♦ יום רביעי ♦

רביעי ברא שני מאורות שוים, לא זה גדול מזה, אלא שוין בגובהן ובתארן ובאורן שני ויעש אלקים את שני המאורות, וכשראו את עצמן שווין, נכנס תחרות ביניהן זה אומר לזה אני גדול ממך, וזה אומר לזה אני גדול ממך,³⁵ כי הבינו שלא בראם ה' להיותם בממשלה אחת כי אם כן למה צריך שני מאורות, אלא כדי לחלקם לשני ממשלות, כל אחד במקומו, ועל זה היו

34. פרקי דרבי אליעזר פרק ד'

35. פרקי דר"א פ"ו בפירוש ולא עוד אלא.

36. בראשית רבת

37. המג"א בסי תכ"ו בשם השל"ה הק' (האותיות אות ק) נשים לא יקדשו הלבנה מפני שהם גרמו פגם הלבנה, וקשה הלא נפגמה הלבנה קודם לידת האשה, ועיין במסכת חולין ס: בספר לב אריה שהקשה על הגמרא שם שאמר; אמר הקב"ה הביאו כפרה על שמעטתי אח הירח ומה חבו ישראל בזה על מיעוט הירח, ותימצו דשאלתה הי שייגדיל אור החמה והיא תעמוד על מעמדה ולא היה באפשר לעשות כן מחמת החטאים, וא"כ שפיר כתב השל"ה הקדוש שהאשה גרמה לפגם הלבנה, כי החטא של כל ישראל בא ע"י חטא עץ הדעת ומקור החטא של עץ הדעת הוא מהאשה וא"כ היא גרמה שלא להגדיל אור החמה והי מוכרח למעט הלבנה (שו"ת שרגא המאיר ח"ד סי' י"ב)

38. יומא כ"ג, ועיין רבינו בחיי פרשת פנחס דלדעת רבנן גם מתחילה קבלה אורה משמש, ועיין שו"ת הרב"ז ח"א עמוד י"ד בפירוש הנעלבים.

חולקים, כל אחד אמר אני אקבל למשול בממשלה גדול ממך, עד שעלתה הלבנה וקטרגה לפני הקב"ה³⁶ אמרה לפניו; רבש"ע למה בראת עולמך בבי"ת? אמר לה ב' זה שנים, והרי יש שני עולמות, העולם הזה והעולם הבא! ואי זה גדול מזה? אמר לה העוה"ב גדול! אמרה לפניו בראת אור וחשך, האור גדול מן החשך?! בראת מים ואש, המים גדולים מן האש?! בראת שמים וארץ, שמים גדולים מן הארץ?! בראת שמש וירח, אחד מהם צריך להיות גדול מחברו שאין ראוי לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד. אמר לה הקב"ה היות והלשנת, לא דברת אלא עליך, לכי ומעטי את עצמך ע' פנים פחות מהשמש, כמו שנאמר; את המאור הגדול לממשלת היום, ואת המאור הקטן לממשלת הלילה,

כשראה הקב"ה שאין הלבנה מרוצה, אמר הקב"ה הביאו³⁷ עלי כפרה על שמיעטתי את הירח, ועל זה אנו מקריבים קרבן בכל ראש חודש כמו שנאמר; וישעיר עזים אחד לחטאת לה' על עלת התמיד, ולכאורה יש להבין, למה צריכים אנו להביא כפרה על זה שהקב"ה מיעט את הירח, כי לכאורה למה הקטין ה' את הלבנה ולא הגדיל את החמה, אלא שבעת בריאת האור נאמר; וירא אלקים את האור פי טוב, ויבדל וגו' שראה שאינו ראוי להשתמש בו רשעים, והבדילו לצדיקים לעתיד לבא, כי אין אנחנו ראויים כעת בעוה"ז למאור הגדול, נמצא שהטעם שלא הגדיל אור החמה רק מחמת חטאינו ומעשינו השפלים, לכן אנו צריכים להביא כפרה, כי עבור מעשינו הקטין הלבנה, שהרי מחמת הבורא יתברך היה יכול להגדיל את החמה ולא להקטין הלבנה, וזה אנו אומרים בתפילה ראשי חודשים לעמך ונתת. זמן פפרה לכל תולדותם. אבל לעתיד לבוא יהיה

♦ אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבועתים כאור שבועת הימים ♦

אמרו חז"ל³⁸ הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ושמחין ביסורין - עליהן הכתוב אומר; ואהביו כצאת השמש בגברתו! ומדוע? כי כשהירח קטרגה ואמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, השמש שתקה ולא ענתה, ומה היה לה לענות, הרי יכלה להשיב שאין ללבנה אור מעצמה רק מקבלת אורה מהשמש, ולפי ששתקה לכן קבלה שכרה שנתגדל אורה, והלבנה התמעטה, כך הנעלבים ויכולים להשיב ולגלות את חרפתם וגנותם של המעלבים, ובכל זאת אינם משיבים, על זה הכתוב משבחם שהם יתגדלו יותר מהמעלבים.

עיצוב ועימוד: בהירות
b65271000@gmail.com

ניתן להשיג בטל': 053-314-1925
ובמייל: wa052052@gmail.com